

The background of the entire page is a photograph of several people's torsos. They are holding books. On the left, a book titled 'gabrijel garsija MARCKIES sto godina samoce' is visible. In the center, a book with a dark cover and white text is held. On the right, a book titled 'Gabriel Garsia MARCK STO GODINA SAMOCE' is held. The text is overlaid on a white rounded rectangle.

Франческа Лонго
МОХИТО

Креативни центар

Едиција
ТРАНЗИТ
књига 12

Франческа Лонго
Мохито

Наслов оригинала
Francesca Longo **Mojito**

© 2010, Edizioni EL S.r.l., Trieste Italy
За издање на српском језику © Креативни центар, 2011

Уредник
Анђелка Ружић

Лектор
Мирјана Делић

Графичко обликовање и фотодизајн
Оливера Батајић Сретеновић

Коректор
Душан Павлић

Припрема за штампу
Татјана Ваљаревић

Издаје
Креативни центар
Градиштанска 8, Београд
тел.: 011 / 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
www.kreativnicentar.rs
e-mail: info@kreativnicentar.rs

За издавача
Љиљана Маринковић

Штампа
Публикум

Тираж
2.000

ISBN 978-86-7781-894-4

Едиција ТРАНЗИТ

Мохито

Франческа Лонго

Са италијанској превела
Весна Мостарица

Креативни центар

Мохита су родитељи већ шеснаест година одвлачили на ту плажу и тамо остајали предугих двадесет дана.

Првих корака и првог пливања уопште се није сећао. Памтио је само успомене на ранији, пријатнији период детињства када се играо лоптом или с татом правио терен за кликере. Или када је подизао замкове од песка и копао рупе тако дубоке да су допирале до центра Земље. Мохито је, међутим, већ у тринаестој години пожелео да оде на летовање у било који крај света где се не би налазили: чувар плаже Тојо, пицајол¹ (и кувар рибљих специјалитета) Нани, професорка Греко и њен муж и госпођа Бенвенути са својом децом и свекрвом. У шеснаестој години то је постало неподношљиво.

Првог августа – пошто је претходно недељама проучавао сајт под називом *Сијурно љушовање* и на GPS-у пронашао све могуће заобилазне путеве како би избегао колоне – Мохитов тата утоварио је жену и децу и кренули су у правцу „заслужених двадесет дана летовања“.

За та четири сата на ауто-путу успевао је да изговори више речи него током целе године код куће. Мама се, сва срећна, смешила, уживајући у тој

.....
¹ Пицајол је пекар који прави пице (прим. прев.).

његовој радости што је поново у улози оца, млађа сестра венчавала је барбику с малим медом и сама себи причала неку – свакако невину – али неприхватљиву љубавну причу.

Мохито је покушавао да заспи мислећи о томе како ће за само две године и он моћи да учини исто што и његова сестра Мари – да купи *Инштер-рејлову* карту за путовање по Европи.

Ко зна где су сад његова сестрица и њено друштво? Замислили су да с ранцем на леђима за двадесет дана посете све европске престонице, укључујући Барселону и Амстердам. По Мохитовом мишљењу, престоница Шпаније био је Мадрид, али кад је то поменуо сестри, она га је тако јако шутнула у цеваницу да га је приморала да гледа своја посла и не демонстрира своју општу културу.

Чак је и његов друг, чији је надимак био Баксуз, имао боље летовање од њега – пошто његови родитељи нису могли да приуште себи летовање на кредит, послали су га на излет са извиђачима. Бар је ишао да се пентра по планини са својим вршњацима, на неко место које су и бог и људи заборавили, али не и Алексија и Настасја. И био је скоро сасвим сигуран у то да ће се Баксуз потрудити да остави леп утисак на Настасју, ако ни због чега другог, макар зато да би га по повратку наљутио.

„Децо, видећете да ће на крају вашој сестри недостајати наше летовање!“ Тата је био у пуном заносу. „Вечерас лигње и помфрит код Нанија, али пре тога идемо да се лепо испливамо. Је л’ да, драга?“ Мама је задовољно климнула главом. „А онда сви идемо у *Icedream* да смажемо по сладолед!“

Посластичарница *Icedream* била је веома популарна у том месту и у њеној понуди било је преко двадесет различитих врста сладоледа. Мохито је одувек узимао нутелу да не би погрешно. Петнаест потпуно истих лета – да искочиш из сопствене коже. А ово ће бити шеснаесто...

„Тата, пошто имам шеснаест година, хоћете ли ме ове године пустити да увече излазим сам?“

У аутомобилу су се сви заледили, али не због климе! „До једанаест.“ „До поноћи.“ „Једанаест.“ „Поноћи.“ „Видећемо кад будемо стигли...“

„Шта да радим до једанаест у овој учмалој забити?“ Дани на мору већ су петнаест година текли истим ритмом. Ујутру би мама захтевала да „бар једном годишње“ сви заједно доручкују. Мохито би отишао да купи слатко пециво и новине, па би сви сели за сто. Док би тата читао новине, мајка и деца средили би тај изнајмљени, увек исти стан. Онда би отишли на плажу.

Када би се сместили на лежаљке наткривене сунцобранима између госпође Бенвенути, њене свекрве и њених језивих потомака (језиви јер су сви били савршени, говорили су по два или три језика, били су веома образовани, васпитани, лепо, чисти итд.) и професорке Греко с мужем, тата би смишљао гомилу идеја које би врло брзо уништиле и неког спортисту.

„Ајмо, мало фудбала, па идемо на терен за одбојку на песку и на крају један круг у педалини како бисмо добили апетит.“ А ту су били и: боћање, такмичење у бацању кликера, „једна лепа

тура пливања до сплава да видимо ко ће први стићи“. У то никада нису биле укључене жене. Он је био једино мушко дете и требало је да од тате преузме штафету.

И тако, док би млађа сестра вадила кофицу, лопатицу и модлице како би направила супу од шкољки за барбику, а она велика – која је те године била „ослобођена“ – спавала на сунцу и бумидила се сваких пола сата да се окрене на другу страну, како би подједнако поцрнела и спреда и позади, док би мама разговарала о напретку деце госпође Бенвенути за последњих годину дана и саветовала се с професорком Греко у вези с тим како да реши школске проблеме свог сина, Мохито и његов отац тумарали би по плажи све док не би дошло време за ручак. „Погледајте их, госпођо Бенвенути, зар нису исти?“, говорила би мама сваке године с нескривеним поносом.

Ето, у том тренутку, то јест већ првог дана, Мохито је био увелико спреман да збрише. Сваки дечак стрпљиво чека тренутак када ће постати самосталан, то му је у генима. Ниједан нормалан адолесцент не сања о томе да личи на неког. А, уосталом, на кога да личи? На тог непознатог човека са стомачићем који седи за писаћим столом триста четрдесет пет дана у години, а онда се током двадесет дана бацака као луд?

Ако је током године Мохито у својој породици уопште изговарао неку реченицу или чак водио потпун разговор, током тих двадесет дана на мору, бар од своје тринаесте године, свео је своју комуникацију на мрмљање.

Ручавали би у пола два код куће. Нешто лагано, с доста воћа и поврћа. Потом би мама и тата одлазили да дремну, а деца би се бацила на кревете и читала стрипове, искрено се надајући да им се за девет месеци неће придружити неки нов братић или сестрица. Све до четири по подне, кад је било време за ужину, потом поново плажа, купање, узбудљиве иницијативе („У *Ligosil*ину су караоке. Идемо?“ „А да пробамо зумбу?“), да би се све завршило једночасовном возњом изнајмљеног бицикла кроз борову шуму. Сваке друге вечери – јер „И мама је на летовању“ – после неизоставног туширања уследила би вечера код Нанија и потом неизбежна шетња главном улицом и сладолед у посластичарници *Icedream*. Нутела.

Али не и те године. По цену да седи сам на насипу све до једанаест и гледа у море, Мохито ће избећи све то. И мини-голф, и *Аквасилеш*, и концерт на тргу.

Док је тата гунђао због пара бачених на GPS уређај – који их је навео на то да сиђу са ауто-пута и скрену на пут првог реда, закрчен великим камионима за међународни превоз, које су блокирали аутомобили паркирани у двоструким редовима – и док је на свакој кривини сестрица кењкала: „Вруће ми је, повраћа ми се“, Мохито је смишљао своју револуцију.

Понео је лепу уштеђевину. За крај школске године обе баке дале су му више него пристојну суму новца. Био је паметан, па је и добар део новца одвојио од рођенданског поклона. Другим речима, могао је да рачуна на буџет од сто евра или на пет

евра сваке вечери током целог тог летовања. Револуција не може да се изведе без финансијских средстава. Он је могао сам да се финансира. Научио је да буде опрезан с новцем: ако је својима телефонирао, радио је то на терет позваног броја и врло важно што би се мама и тата током разговора љутили. Уосталом, љутили би се и кад би им превише често тражио новац да купи допуну за телефон! Џепарац је чувао искључиво за суботу увече, у школи није куповао ужину, у аутобусу се возио без карте, ионако га никад нису ухватили (а тако је и штедео новац за маркицу). Све у свему, могао је себи да приушти тих двадесет ноћи слободе.

Али одмах је схватио да је направио једну грешку. Од родитеља треба тражити много више. Било је врло наивно то што је предложио да се врати у поноћ. Требало је да каже: „Вратићу се у два!“ То би звучало као смак света, али би сигурно обезбедио себи поноћ. Но, добро и прави револуционари морају стално да усавршавају технику, тактику и стратегију. То је, дакле, била грешка коју више неће поновити. Од тог тренутка сваки захтев за слободом мораће да премаша мамину и татину машту.

И не само то: он би морао максимално да искористи њихов страх да ће изгубити и друго дете. Његова сестра освојила је слободу, сад је био ред на њега. У породици се месецима расправљало, плакало, свађало и на крају је било прихваћено то да једна осамнаестогодишњакиња – по Мохитовом мишљењу, одувек кретенка – отпутује у свет. Он је само хтео да живи или боље речено – да пре-

живи – једно летовање с породицом. Циљ борбе био је праведан, паре су биле ту, требало је још само пронаћи одговарајући имиџ.

Помисао на све оно што је ставио у торбу одагнала је сваки страх. Није заборавио мајице *dragon died*, бермуде *watch you honey*, патике *fly*, фирмиране гаће и боксерице за купање *punk a bestia*. Имао је ајпод с више од три гига музике и цртани *Симисоне*, дигитални фото-апарат, мобилни. По-нео је и пресу и пену за косу. Све у свему, био је потпуно опремљен да крене у освајање света. Недостајали су му само тетоважа и пирсинг, макар сасвим мали. Али пошто је његова сестра малим бриљантом у носу и кинеским змајем на дну леђа довела мајку до тога да запрети самоубиством, свесно и мирно је одлучио да за извесно време одустане од те моде. У суштини, он је био паметнији од своје старије сестре, коју је одувек сматрао кретенком. Да, управо тако, он ју је добро познавао: кретенка одувек. Али сада слободна.

Маргарита је први пут дошла у то место. И, што се ње тиче, вероватно би могао да буде и последњи. Да није било баке и деке, којима је било потребно море, она би остала у граду да спава до један и излежава се пред телевизором све до тренутка кад би требало да се нађе с друштвом на тргу, а потом проведе ноћ као и све остале, али не сама.

Баке и деке нешто су посебно и, кад они нешто затраже, то се не може одбити. Одрасли не знају шта су баке и деке, немају појма о том осећању љубави која се пружа а не тражи ништа заузврат,

о тој безусловној љубави, тој искреној радости која произлази из чињенице да су дека или бака једноставно срећни зато што постојиш. Баке и деке кристикују али никад не суде, а ако гунђају, то просто љубав избија из њих.

Маргаритин дека више није био довољно јак, баки је била потребна помоћ, а обома је био неопходан боравак на мору. Зато је Маргарита, са својих шеснаест година, одлучила да пође с њима и помогне им. Пратила их је на плажу, ишла у куповину, а потом настојала да заборави да им је чувар плаже Тојо поставио сунцобран и лежаљке управо иза неке неподношљиве професорке, за коју није схватила да ли предаје грчки или се презива Греко. Бака јој је често упућивала речите погледе као коментар на поплаву речи која је текла из уста те жене. Сваку реченицу завршавала је неподношљивим: „Разумеш?“, као да су њени саговорници потпуни кретени. Био је то сигурно неки тик, али та је знала све о свему!

Кад би то прешло границу издржљивости, бака и унука одлазиле би да се прошетају до воде, имитирајући успут комшиницу под сунцобраном и смејући се саучеснички. Дека је на своју срећу био глув, вероватно као и муж поменуте госпође, па је тако успевао да преживи. Њих две осећале су да морају да побегну.

„Зашто је тај свет тако ужасно самоуверен?“ Дечје доба препуно питања „Зашто?“ давно је прошло и Маргарита је научила да одговоре тражи сама. Али бака је била њена узданица, ослонац који ти стоји на располагању кад се умориш или не же-

лиш више да се умараш. Питати маму и тату значило би изложити се лавинама речи и објашњења. Брижни до бола. Бака је одговарала кратко: „Кад бих то знала, знала бих све! Не, не знам.“

Супер је била та бака! Ни она, упркос годинама, није била сигурна у све. „Па, не баш. У нешто сам сигурна. Знам да умем да волим. Знам да умем да одбраним оно у шта верујем и људе које волим, па и ону твоју сироту мајку коју ти бацаш у очај... Знам да нико не зна све и да није довољно ни више од седамдесет година да би се схватио живот. Треба га само живети а не разумети. Хајде да заронимо ... да уживамо у мору...“

Бака је нестала у мору, а Маргарита ју је следила. Заједно су пливале до сплава правећи широке замахе. Нема такмичења, само дисање, вода и покрети тела. Склад. Како је било лепо. Није било потребе ни да се каже волим те. То се знало. Ето, ипак су биле сигурне у нешто.

Требало је да остане с баком и деком на мору још неких двадесетак дана. Другарице су јој јављале најновије вести или слале поруке да би била у току. У граду се свашта дешавало, једни су почели да се забављају, други су раскидали, поплава трачева, неко је имао саобраћајку на скутеру, а стигла је чак и вест о томе да ће следеће школске године профанка из матиша коначно променити школу. Премештена је! Ура!

Њена другарица Бирета правила је хаос на енглеском колеџу. Научила је да каже: *The book is on the table and my name is Birretta. And you?* и већ је успела да обиђе цео Лондон. На свој списак је

дотода већ ставила једног Швеђанина, једног Француза и једног Руса, јединог који јој је – захваљујући новостеченом богатству у породици – предложио да се састану увече у пабу и платио цео рачун. Нажалост, нису отишли даље од тога: она је превише попила и није била у стању ни да га пољуби за лаку ноћ. Баш се показала...

Маргарита није имала много тога да исприча. Бака баш и није била занимљива тема за SMS поруке и приче на мобилном. Све у свему, нека се њено друштво занима чиме стигне, а она ће им се придружити касније. Сада се бавила набацивањем боје и читањем.

Читањем? Она је гутала књиге. Није уопште тачно да млади не читају. Не читају оно што би други хтели да они читају! А и бака јој је дала један нимало лош роман. Баке знају која је права књига у правом тренутку. Знају, али то не показују нити инсистирају на томе. Маргарити је бака предала као светињу књигу *Сћо ѿодина самоће* извесног Габријела Гарсије Маркеса. Књига није била нова, била је прочитана много пута и имала је мирис руку које су је годинама прелиставале, „уши“ на појединим страницама као означиваче, оштећен повез. Све у свему, права, проживљена, вољена књига. Бака јој је без сувишних речи предала комадић свог живота.

Док је професорка Греко гласно поповала о важности идентификације ученика са школском институцијом и госпођа Бенвенути наводила као пример приврженост свог сина гимназији, Маргарита је лагано склизнула у злосрећни живот гра-

да Маконда. И та тужна плажа и знојави досадни препаметни људи претварали су се, страницу по страницу, у Јужну Америку, коју ће посетити кад буде одрасла. Комшијске речи под сунцобраном клизиле су као песак кроз прсте, постајале жамор сличан другима, мешале се са шумом таласа и дечјим плачем.

Мохитов први дан на мору протекао је у потпуности по познатом сценарију. Пошто су истоварили пртљаг, помогли мами да среди кућу, после неизоставног туширања сви су отишли на вечеру код Нанија. Лигње су биле исте као прошле године (вероватно су и биле исте, одмрзнуте, прошлогодишње), а и нутела у посластичарници *Icedream*. Мохито је на крају шетње овлаш поменуо: „Само ви идите кући, ја ћу још мало остати напољу да се надишем“. Родитељи су се запрепашћено згледали. Били су, међутим, превише уморни да би започели битку. „Добро. Али да си до једанаест у кући.“ И Мохито је био превише уморан да би инсистирао на поноћи, откривши тако смисао онога што новине дефинишу као „политику малих корака“.

Имао је пред собом један сат самоће. Зато је сео на мол и, клатећи ногама, извадио из малог ранца *Сјо јодина самоће*, књигу коју му је за летовање препоручила професорка италијанског. Супер је била та профанка, а и роман је био фантастичан. „Сат самоће“, рекао је самом себи, „вреди као сто година.“

Вратио се тачно на време, штавише тачно у минут (захваљујући томе што је пет минута провео

на улици, у улазу зграде, да би заварао породицу), и ујутру је савршено одиграо улогу доброг сина који купује новине и доручак.

„Децо, уживајте у овом летовању, могло би да нам буде последње“, прошиштао је тата листајући дневне новине. „Ко зна да ли ћемо следеће године моћи да приуштимо себи сав овај луксуз?! Овде пишу да инфлација расте, да пропадамо све више...“ Мама се придружила из кухиње и подсетила на то да је пре само годину дана парадајз био за евро јефтинији и да су тиквице... *Добро*, помислио је Мохито, *следеће године се осџаје у прагу. Суџер!* Те његове мисли споља уопште нису могле да се назру. Наставио је да једе пециво са изразом лица особе коју је баш брига за светску рецесију. Изразом који је, успут буди речено, годинама неговао врло природно и спонтано. Уосталом, он није ни могао да замисли шта је то глад. После детињства без апетита открио је да предјело, главно јело, прилог, воће, много хлеба и две флаше кока-коле остављају простор и за ужину, која се обично импровизује од свега што се нађе у фрижидеру. Баш га је било брига што су тиквице скупе, могао је да се купи и целер!

И коначно плажа. Чувар плаже Тојо – један од оних који никад нису схватили значење израза гледати своја посла – док је намештао сунцобран и лежаљку, почастиио га је, да тако кажемо, коментаром како је порастао, али како уместо браде и бркова и даље има слабе длачице, и како га зна још откад је трчкарао го с пишом на ветру, а сада је... Гласно, тако да сви чују, укључујући породицу Бенвенути и професорку Греко.

Мохито је то издржао. И одлучио да почне да живи своју врло жалосну садашњост.

„Не, тата, нећу на педалину. Морам обавезно да прочитам ову књижуру, више од триста страна, иначе ће ме професорка убити. Идите ви. Ја ћу остати овде.“ Суперефикасно. Током целог свог живота Мохито ниједном није схватио чему може да му послужи књига. Осим чињенице да је прича о искључивању, магији и препуштању била занимљива, помоћу књиге се бар на два сата ослободио маме, тате и сестрице.

Била је то одлична прилика да сâм заплива, пре него што настави с читањем. Али на путу до мора увек се створе неке заседе и поглед му паде на књигу комшинице под сунцобраном. И она је читала *Сџо Јодина самоће*.

Била је врло слатка, бар колико је успео да види. Тамна коса, вероватно. Мала тетоважа на глежњу – змија увијена око штапа – и пирсинг на пупку. Лице се није видело, било је заклоњено књигом. Истом. Оном истом књигом.

„Извини“, Мохито је скупио храброст, „је л’ и теби профанка то препоручила за распуст?“ Она је престала да чита. „Не, мени ју је дала бака. Профанка је предложила *Веренике*.“² Имала је прелепе очи и косу спреда равну а позади локне, уопште није била лоша. И насмешила му се. Мохито се још више охрабрио. Почео је да се смеје. „*Вереници* на одмору, у овом месту? Овде?! Хоћеш ли да се заједно убијемо у води?“

.....
² *I promessi sposi*, веома обиман роман италијанског песника и писца Александра Манцонија (1785–1873) (прим. прев.).

Ово је већ шеснаеста година како родитељи смарају Мохита тим заједничким одласком на море и то је стварно постало неподношљиво. Исте фаце, седење на плажи међу маторцима, неснасна млађа сестра, сладолед и рибљи специјалитети јесу сав провод који се нуди. Зато Мохито једва чека да напуни осамнаест и крене с ранцем на леђима на пут по Европи и што даље од својих родитеља. Ипак, то летовање биће другачије од свих претходних. На тој досадној плажи упознаће Маргариту, још једну изгубљену душу. Њих двоје прекршиће многа правила у потрази за добрим проводом...

ISBN 978-86-7781-894-4

9 788677 818944